

140804 - Şükür Secdesi İçin Şartlar Var mıdır?

Soru

Şükür Secdesi İçin Örtünme ve Abdest Gibi Şartlar Aranır mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Şükür secdesiyle ilgili hususlar kısaca aşağıda belirtilmiştir.

1-Şükür secdesi, insanın Rabbine şükretmesi açısından en büyük davranıştır. Nitekim secdede insan, Allah için en onurlu uzvunu/yüzünü yere koyar. Ayrıca secde ile hem diliyle hem de bedeniyle şükür edası gerçekleştirir.

2- Şükür secdesi, insanların çoğunun terk ettiği nebevi sünnetlerden biridir.

3- Şükür secdesinin meşruiyeti ile ilgili ihtilaf, zayıf bir ihtilaf sayılır. Çünkü Nebi s.a.v ve sahabelerin bunu eda ettiklerine dair deliller sabittir.

4-Müslümana her nimet bahşedildiği anda veya bir olumsuzluk/bela bertaraf edildiğinde şükür secdesi meşru olur. İster kişi bu sonuca sebep olsun ister olmasın her şekilde meşrudur.

İmam Şevkani r.h şöyle dedi:

Şayet Allah'ın nimetleri sürekli kuluna bahşedilir dersen şöyle cevap veririz: Maksat meydana gelmesi veya gelmemesi mümkün olan, yenilenen nimetlerdir. Bu nedenle Allah'ın nimetleri Nebi s.a.v'e sürekli veriliyor olmasına rağmen o sadece meydana gelen yeni nimetler için secde etmiştir. (El Seylul Cerrar 1/175)

5-Tercihli görüşe göre namaza koşulan taharet, avretin örtülmesi, kibleye yönelme, kadınlar için örtünme gibi şartlar, şükür secdesi için şart değildir.

Bu görüş birçok selefin görüşü olup bazı Malikiler, İbn Cerir el Taberi, İbn Hazm, Şeyhulislam İbn Teymiye, İbn Kayyim, Şevkani, San'ânî gibi alimler bu görüştedir. Aynı şekilde Abdulaziz b. Baz, Şeyh Muhammed b. Salih b. Useymin, Şeyh Abdullah b. A. rahman b. Cibrîn vb. alimler de bu görüştedir.

Şafii mezhebi, Hanbelilerin çoğu ve bazı Malikilere göre; nafile namazı için şart koşulan hususlar, şükür secdesi için de gereklidir.

Birinci görüşün delilleri şöyledir:

- Şükür secdesi için taharet veya diğer namaz şartlarının şart koşulması, delil gerektirir. Oysa böyle bir delil yoktur. Dolayısıyla Kur'an, Sünnet, İcma ve Kıyas'ta bu konuda delil yoktur. Böylece delili olmayan bir şeyi vacip kılmamız caiz değildir.
- Ebu Bekre (r.a.)'den: "Rasulullah s.a.v'e sevindirici bir haber ulaşınca veya kendisine bir müjde verilince Allah'a şükrederek secdeye kapanırdı." (Tirmizi 1578, Ebu Davud 2774, İbn Mace 1394)

Bu ve başka hadisler, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şükür secdesini eda ettiğine delildir. Ancak secde için taharet aldığına dair delil yoktur. Anlaşıldığı üzere nimet karşılığında ister abdestli ister abdestsiz olarak secdeye giderdi. Ayrıca sahabelerin de bu şekilde davrandıkları rivayet edilmiştir.

- Şayet taharet ve diğer namaz şartları şükür secdesi için vacip olsaydı Nebi s.a.v bunu açıklardı, nitekim ümmetin buna ihtiyacı vardır. Nebi s.a.v'in böyle bir şeyi sünnet kılması ve bunun için şart olan tahareti açıklamaması imkansızdır. Zira bu konuda hiçbir rivayet bulunmaktadır.
- Taharet gibi namaz için koşulan şartlar, sadece namaz için şarttır. Buna delil ise şudur: İbn Abbas r.a'dan rivayet edildiğine göre Nebi s.a.v heladan çıktıktan sonra yemek getirildi ve abdestten bahsedildi. Nebi s.a.v şöyle dedi: "Namaz kılmak istediğim için abdest alıyorum." (Muslim 374)

Şükür secdesi ise namaz değildir. Çünkü şeriatta bu eyleme namaz ismi verilmemiştir. Nitekim bir

veya iki rekât değildir. Ayrıca Nebi s.a.v bunun için cenaze namazı veya diğer namazlarda olduğu gibi tekbir, selam, safta durma veya imamın öne geçmesi gibi herhangi bir şeyi emretmemiştir. Bu nedenle şükür secdesi için namaz şartları gerekli değildir.

Tek başına secde; namaz içinde ve dışında icra edilen dualara, Kur'an okumaya, tesbih, hamd, tekbir ve tehlil gibi namazın bir parçası olan zikirlerle kıyas edilmesi; tüm namaza kıyas edilmesinden daha evladır.

Daimî Kurul alimleri şöyle dedi:

Kur'an okuyan veya dinleyenin eda edeceği tilavet veya şükür secdesi için taharet şart değildir. Çünkü bu secde namaz hükmünde değildir. (Şeyh Abdulaziz b. Baz, Şeyh Abdurrezzak Afifi, Şeyh Abdullah b. Kaud. (Daimî Fetva Kurulu 7/263)

6-Şükür secdesi tanımındaki tercihlî görüşe göre secde başında tekbir, sonunda teşehhüd ve selam yoktur. Bu İmam Şafii ve İmam Ahmed'in görüşüdür. Çünkü bu konuda Nebi s.a.v ve sahabelerden böyle bir şey rivayet edilmemiştir.

Şeyhülislam İbn Teymiyye r.h şöyle dedi: Bu secdede teşehhüd veya selam meşru olmadığı gibi bunu yapmak bid'attır caiz değildir. (Mecmu el Fetava 21/277)

Şeyhülislam şöyle devam etmiştir: Nebi s.a.v; cenaze namazı ve sehiv secdesinde olduğu gibi bu secdeye de namaz ismi vermemiştir. Ayrıca bunun için tekbir getirmek, safta durmak, imamın öne geçmesi gibi eylemleri meşru kılmamıştır. Sahih veya zayıf olarak ondan böyle bir rivayet gelmemiştir. Bilakis bunu yapmak bid'attır. (Mecmu el Fetava 23/171)

7-Bu secde için belirli bir zikir vacip değildir. Ancak secdede hamd, şükür, dua ve istiğfar gibi duruma uygun zikirler eda edilir.

Şevkani r.h şöyle dedi:

Şayet hadislerde Nebi s.a.v'in şükür secdesinde ne söylediğine dair rivayet yoktur denilirse şöyle cevap verilir: Bu secdede çokça Allah'a şükür edilir. Çünkü secde, şükür secdesidir. (El Seylul

Cerrar 1/286)

8-Namazda iken sevindirici bir haber alındığında şükür secdesi eda edilmez. Çünkü secde sebebi bu durumda namazdan sayılmadığı gibi namazla alakası da yoktur. Şayet kişi bunu bilerek secde ederse namazı bozular. Zira bilerek fazladan bir secde yaparsa veya başka namazın sehiv secdesini bu namazda icra ederse aynı şekilde namazı bozular. Şafii ve Hanbelilerin çoğu bu görüştedir. Bazı Hanbeliler şöyle dedi: Bu durumda şükür secdesini eda etmek, tilavet secdesine kıyasla müstehaptır.

Bu konu tartışılabilir. Nitekim zikrettikleri kıyas geçerli değildir. Tilavet secdesi namazda yapılan kıraat eylemleri nedeniyle icra edilir. Şükür secdesinin sebebi ise namaz dışı bir sebeptir.

Şeyh Muhammed b. Salih el Useymin r.h şöyle dedi:

Hükmü bildiği halde namazda şükür secdesini eda edenin namazı geçersizdir.

Bu doğrudur. Yani namaz şükür secdesiyle bozular. Çünkü bu secdenin namazla alakası yoktur. Tilavet secdesi ise namazla ilgili olan kıraat nedeniyledir. (El Şerhul Mumti Ala Zad el Mustekni, 4/107-108)

9-Binek üzerinde olan kişinin şükür secdesine varması meşrudur. Dolayısıyla elinden geldiği kadarıyla eğilerek eda eder.

10-Kişi zamanında eda edemediği şükür secdesini kaza edebilir.

Bazı alimler; bir kimse kendisini sevindiren bir olayla müjdelendiğinde veya kendisine bir nimet verildiğinde secdeye varamazsa ya da sebep oluştuğunda terk edilmesi için mazeret bulunmazsa bile bunun kaza edilmesinin meşru olmadığını söylemiştir. Çünkü secdenin geciktirilmesinde mazeret yoktur. (Haşiye Kalyubi 1/209)

Kaynak:

İslami Araştırmaları Dergisi 36/267-309'da Yayınlanan ve Dr. Abdullah b. Abdulaziz el Cibrin'in Kaleme Aldığı "İslam Fıkında Şükür Secdesi ve Hükümleri"

En iyisini Allah bilir.